

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5To/24/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8410010320
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 07. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Rešatková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8410010320.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Evy Rešatkovej a sudcov JUDr. Evy Pirkovskej a JUDr. Mariána Mačuru na verejnom zasadnutí konanom dňa 01.07.2020 v Prešove takto

r o z h o d o l :

Podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 3 Tr. poriadku na podklade odvolania okresného prokurátora z r u š u j e v rozsudku Okresného súdu Kežmarok sp. zn. 7T/143/2010 zo dňa 09.05.2019 časť výroku o vine vo vzťahu ku skutku 2/, ktorý bol právne kvalifikovaný ako zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, 2 písm. a), b) T. zákona, výrok o treste a výrok o náhrade škody.

Na základe § 322 ods. 3 Tr. poriadku

obžalovaného I. Y. - nar. XX.XX.XXXX v M., trvale bytom D. I. XXXX/XX, Y., vo väzbe od 02.04.2010 do 28.07.2011

u z n á v a v i n n ý m , ž e

- dňa 01.04.2010 v Spišskej Belej, okr. Kežmarok, asi o 17,30 hod. do bytu na ul. R. č. XXX/X, v ktorom žije sám, zavolať svoju vnučku mal. G. K., nar. X. XX. XXXX spoločne s jej maloletým bratom Q. K., po príchode detí im dal jesť polievku, slaninu, spoločne pozerali televíziu, pričom mal. G. si posadil na kolená, sedela tam dobrovoľne, potom ju postavil, stiahol jej nohavice a nohavičky po kolená, sám si tiež stiahol nohavice a trenírky, opäť sa posadil do kresla a na kolená si posadil mal. G., ktorej vkladal prst do análneho otvoru a maloletá G. sa slovne bránila, aby ju nechal tak, že ju to bolí, on si ju však pridržoval na kolenách násilím proti jej vôli a vo svojom konaní pokračoval presne nezistenú dobu až následne maloletú G. pustil, obliekla sa a s bratom z bytu odišli, pričom mal. G. neboli spôsobené zranenia,

t e d a

- násilím iného donútil k sexuálnym praktikám a taký čin spáchal na chránenej osobe

t ý m s p á c h a l

zločin sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, 2 písm. b) Tr. zákona s poukázaním na § 139 ods. 1 písm. a), c) Tr. zákona,

a za to ako aj za zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1 Tr. zákona, z ktorého bol uznaný vinným rozsudkom Okresného súdu Kežmarok sp. zn. 7T/143/2010 zo dňa 09.05.2019 mu

u k l a d á

podľa § 200 ods. 2 Tr. zákona s použitím § 41 ods. 2, § 39 ods. 1 Tr. zákona ú h r n ý trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyroch) rokov nepodmienečne.

Podľa § 48 ods. 4 Tr. zákona pre výkon uloženého trestu ho z a r a ď u j e do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 73 ods. 2 písm. c) a § 74 ods. 1 Tr. zákona u k l a d á ochranné sexuologické liečenie ambulantnou formou.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. poriadku poškodenú V. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. H., G. XXX/XX, okr. Y., o d k a z u j e s jej nárokom na náhradu škody na civilný proces.

Podľa § 319 Tr. poriadku z a m i e t a odvolanie obžalovaného I. Y. proti rozsudku Okresného súdu Kežmarok sp. zn. 7T/143/2010 zo dňa 09.05.2019.

o d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom Okresného súdu Kežmarok sp. zn. 7T/143/2010 zo dňa 09.05.2019 bol obžalovaný I. Y. uznaný vinným zo zločinov sexuálneho zneužívania v bode 1/ podľa § 201 ods. 1 Tr. zákona a v bode 2/ podľa § 201 ods. 1, 2 písm. a), b) Tr. zákona s poukázaním na § 138 písm. d) a § 139 ods. 1 písm. c) Tr. zákona na tom skutkovom základe, že

1/ dňa 4.5.2006 v presne nezistenom čase v poobedňajších hodinách v Krížovej Vsi, okres Kežmarok, v blízkosti obce, na okraji lesného porastu šiel s maloletou Y. P., nar. XX. X. XXXX do lesa za účelom zbierania lesných kvetov, pričom na okraji lesného porastu jej rozopol a stiahol nohavice a potom aj nohavičky a rukou ju hladkal po holom tele ako aj v oblasti rozkroku po pohlavných orgánoch, načo maloletá začala plakať, potom od tohto konania upustil a vrátili sa do Spišskej Belej, kde po ceste v predajni potravín na ul. G. jej kúpil malinovku a dal jej peniaze, aby si kúpila keksy, pričom ju výslovne žiadal, aby o tom nikomu nerozprávala, pretože sa na ňu bude hnevať,

2/dňa 1. 4. 2010 v Spišskej Belej, okres Kežmarok asi o 17.30 hod. do bytu na ul. R. č. XXX/X, v ktorom žije sám, zavolať svoju vnučku mal. G. K., nar. X. XX. XXXX spoločne s jej maloletým bratom Q. K., po príchode detí im dal jesť polievku, slaninu, spoločne pozerali televíziu, pričom mal. G. si posadil na kolená, sedela tam dobrovoľne, potom ju postavil, stiahol jej nohavice a nohavičky po kolená, sám si tiež stiahol nohavice a trenírky, opäť sa posadil do kresla a na kolená si posadil mal. G., ktorej vkladal prst do análneho otvoru a maloletá G. sa slovne bránila, aby ju nechal tak, že ju to bolí, on si ju však pridržoval na kolenách násilím proti jej vôli a vo svojom konaní pokračoval presne nezistenú dobu až následne maloletú G. pustil, obliekla sa a s bratom z bytu odišli, pričom mal. G. neboli spôsobené zranenia,

za čo mu bol podľa § 201 ods. 2 Tr. zákona s použitím § 38 ods. 2, § 41 ods. 2 a § 39 ods. 1, 3 písm. d) Tr. zákona uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 4 rokov nepodmienečne, pre výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zákona zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. poriadku poškodená V. Y. bola s nárokom na náhradu škody odkázaná na civilný proces.

Proti tomuto rozsudku podali odvolanie ihneď po jeho vyhlásení obžalovaný proti výrokom o vine treste a prokurátor proti výroku o vine a treste v neprospech obžalovaného a tiež pre neuloženie ochranného opatrenia.

Obžalovaný v dodatočne predložených dôvodoch odvolania prostredníctvom obhajcu po rekapitulácii výrokov napadnutého rozsudku vyslovil, že trvá na tom, že skutkov, za ktoré bol prvostupňovým súdom odsúdený, sa nedopustil. Čo sa týka skutku v bode 1/ skutočnosti, ktoré uvádzala mal. Y. P. na pojednávaní, sa nezakladajú na pravde a na túto výpoveď ju nahovorila matka. Voči maloletej sa v žiadnom prípade nedopustil protiprávneho konania. Tu dáva do pozornosti znalecký posudok, ktorý uňho nezistil prítomnosť sexuálnej úchyľky a jeho pobyt na slobode nepredstavoval z psychiatrického hľadiska nebezpečie. V prípade skutku uvedeného pod bodom 2/ taktiež trvá na tom, že sa voči svojej vnučke nedopustil konania, ktoré by zakladalo jeho trestnú zodpovednosť za spáchanie zločinu sexuálneho zneužívania. So svojou vnučkou G. sa v priebehu súdneho pojednávania bez akýchkoľvek problémov bežne stretával, čo by mu jej matkou nebolo umožnené, ak by sa dopustil konania, ktoré mu je kladené za vinu. Taktiež znalecký posudok z odboru klinickej psychológie úplne nevylúčil možnosť, že mal. Y. bola svojou matkou zmanipulovaná a týmto spôsobom uvádzala skutočnosti svedčiace v jeho neprospech. V tejto súvislosti poukazuje aj na znalecký posudok z odboru psychológie, v ktorom znalci uviedli, že uňho nezistili žiadnu sexuálnu úchyľku ani pedofíliu a jeho pobyt na slobode nie je pre spoločnosť nebezpečný. V jeho prospech hovorí aj gynekologické vyšetrenie, ktoré nepotvrdilo známky sexuálneho zneužívania či násillia. Výpoveď dcéry považuje za tendenčnú motivovanú faktom, že jej odmietol poskytnúť finančné prostriedky, ktoré mali byť určené jeho vnúčatám, avšak dcéra ich používala na zakúpenie alkoholu a jeho konzumáciu. Krajský súd v Prešove zo dňa 15.12.2015 sp. zn. 5To/27/2015 zrušil predchádzajúci rozsudok Okresného súdu Kežmarok sp. zn. 7T/143/2010 zo dňa 20.11.2014 v celom rozsahu a vrátil vec na ďalšie konanie. Boli vykonané viaceré výsluchy, ktoré však zásadným spôsobom nezmenili výsledky dokazovania v predchádzajúcom konaní. Taktiež boli vykonané listinné dôkazy a je toho názoru, že nebol zistený skutkový stav tak, ako je uvedený v obžalobe a bez náležitých pochybností nebolo ustálené, že by sa mal dopustiť trestných činov, pre ktoré bol súdom odsúdený. Na základe uvedeného preto navrhol, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok z dôvodov uvedených v § 321 ods. 1 písm. b), c), d) Tr. poriadku a následne vec vrátil súdu prvého stupňa, aby ju znova prejednal a rozhodol.

Prokurátor nesúhlasil so zmenou právnej kvalifikácie skutku uvedenom pod bodom 2/ a to s poukázaním na výpoveď svedkyne V. Y., ktorá jednoznačne vypovedala o tom, že jej dcéra povedala, že dedo si stiahol trenky, po vyzlečení si posadil maloletú na kolená a strkal jej palec do análneho otvoru. Zhodné skutočnosti vypovedala aj mal. G. K., ktorá tiež uviedla, že ju to dosť bolelo a zdalo sa jej to dlho. Z uvedených skutočností je zjavné naplnenie zákonných znakov skutkovej podstaty zločinu sexuálneho násillia podľa

§ 200 ods. 1, 2 písm. b) Tr. zákona tak, ako je to uvedené v obžalobe z 13.09.2010 a teda obžalovaný násillím donútil chránenú maloletú osobu k sexuálnej praktike. Zároveň je možné uviesť, že v danom prípade toto konanie obžalovaného hraničí so zneužitím jej bezbrannosti, keď maloletá pre svoju fyzickú neschopnosť nemohla konaniu obžalovaného zabrániť žiadnym spôsobom a zo zisteného skutkového stavu je zjavné, že sa o to snažila dostupným spôsobom a to ústne žiadala obžalovaného, aby s týmto konaním prestal. A žiadala aj brata, aby privolať mamu, aby ju vzala preč, čo sa však nestalo, lebo obžalovaný zamkol dvere bytu. Nie je možné preto súhlasiť so zmenou právnej kvalifikácie skutku podľa bodu 2/ rozsudku. Obdobne tak nie je možné súhlasiť s rozhodnutím okresného súdu o uložení trestu a použití ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zákona, pretože na to neboli splnené podmienky. Okresný súd v odôvodnení rozsudku pri ukladaní trestu nezistil žiadne poľahčujúce ani priťažujúce okolnosti a uvádza, že prihliadal na základné zásady ukladania trestov podľa § 34 Tr. zákona. Poukazuje na dobu, kedy došlo k spáchaniu oboch skutkov, a na vek obžalovaného. Podľa jeho názoru však okresný súd neprihliadal na okolnosti, za ktorých boli spáchané obidva skutky, na vysokú závažnosť konania obžalovaného, ako aj na pomery obžalovaného, jeho doterajší spôsob života, predchádzajúce odsúdenia, pre náležité zdôvodnenie použitia § 39 ods. 1 Tr. zákona. Žiadne okolnosti prípadu a z nich vychádzajúce skutočnosti, ktoré by mohli ovplyvniť povahu, charakter alebo iné objektívne okolnosti spáchaného trestného činu alebo okolnosti, ktoré by mohli svedčiť v prospech obžalovaného, týkajúce sa jeho osoby a života, súd neuvádza. Skutočnosti uvádzané súdom v odôvodnení rozsudku a teda dĺžka trvania trestného konania a odkaz na článok 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv, sám o sebe nemôže znamenať splnenie podmienok pre použitie moderačného ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zákona a použitie tohto ustanovenia pri výmere trestu je takto nezákonné. Opätovne poukázal na závažnosť trestného činu a za neprehliadnuteľný fakt považoval to, že súd znížil páchatelovi trestného činu so sexuálnym motívom, páchatelovi s pedofílnou sexuálnou deviáciou, trest pod dolnú hranicu zákonnej trestnej sadzby, a teda páchatelovi, ktorý sa k skutkom, ktoré sú mu kladené za vinu, nepriznal, spáchanie oboch skutkov poprel a uviedol, že nie je pravdou, čo mu je kladené za vinu. Jednou z podstatných okolností pre odôvodnenie použitia mimoriadneho zníženia trestnej sadzby je priznanie páchatela a úprimná ľútosť, čo v danom

prípade absentuje. Napokon sa nestotožnil ani s tým, že súd neuložil ochranné sexuologické liečenie ambulantnou formou. Znalkyňa I.. X. na hlavnom pojednávaní sa vyjadrila k pedofílii obžalovaného, ktorá sa prejavuje tým, že dospelý muž apeluje detské objekty bez sekundárnych pohlavných znakov, preto vzhľadom na vek by bolo vhodné, aby sa obžalovaný podrobil ambulantnej sexuologickej liečbe. S poukázaním na uvedené navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil konajúcemu súdu alebo aby odvolací súd na podklade doposiaľ vykonaného dokazovania rozhodol vo veci sám tak, že zmení právnu kvalifikáciu skutku 2/ na zločin podľa § 200 ods. 1, 2 písm. b) Tr. zákona a uloží mu primeraný trest so zaradením pre jeho výkon do ústavu s minimálnym stupňom stráženia a taktiež mu uloží ambulantné ochranné sexuologické liečenie.

Na podklade takto riadne a včas podaného odvolania obžalovaným ako oprávnenou osobou krajský súd, nezistiac dôvody na zrušenie napadnutého rozsudku postupom podľa § 316 ods. 3 Tr. poriadku, v zmysle § 317 ods. 1 Tr. poriadku preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo, prihliadajúc pritom i na chyby odvolaním nevytýkané, pokiaľ by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1, a zistil, že odvolanie prokurátora je čiastočne dôvodné a odvolanie obžalovaného je neopodstatnené.

Odvolací súd v prvom rade preskúmaval procesný postup konajúceho súdu, či tento je v súlade s procesným predpisom, pretože bez zákonného postupu niet ani zákonného rozhodnutia. Zistil pritom, že konajúci súd umožnil obžalovanému vyjadriť sa ku skutkom, ako aj k vykonaným dôkazom, umožnil mu navrhovať vykonanie ďalších dôkazov, ako aj predložiť argumenty o jeho nevine, v konaní bol zastúpený obhajcom, ktorý reálne vykonával jeho obhajobu, čo poukazuje na dodržanie práva na obhajobu.

Dokazovanie bolo konajúcim súdom vykonané v súlade s pravidlami stanovenými procesným predpisom a o takto zabezpečenú dôkaznú situáciu mohol konajúci súd opierať svoje skutkové zistenia, ktoré sú obsiahnuté vo výroku o vine. Skutkový stav ustálený konajúcim súdom považuje odvolací súd za správny a zodpovedajúci výsledkom vykonaného dokazovania. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku totiž vyplýva nielen obsah vykonaného dokazovania, ale aj jeho hodnotenia v zmysle zásady uvedenej v § 2 ods. 12 Tr. poriadku, pričom konajúci súd v rozsudku rozviedol úvahy, ktorými sa riadil a o ktoré skutočnosti opierať svoje skutkové zistenia. Vzhľadom k tomu, že odvolací súd sa stotožňuje so skutkovými závermi a tiež aj s hodnotením dokazovania, v celom rozsahu odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku, ktoré dopĺňa predovšetkým z pohľadu uplatňovaných odvolacích námietok.

Obžalovaný namietal tvrdenia poškodenej mal. Y. C., ktorá ho usvedčovala zo skutku 1/ dôvodiac, že na túto výpoveď ju nahovorila jej matka. Okrem tohto tvrdenia obžalovaný nepredložil žiadny iný argument, ktorý by preukazoval nevierohodnosť výpovede maloletej Y. C., či motív konania jej matky, aby nahovorila maloletú na takúto výpoveď so sexuálnym motívom.

Ani odvolací súd nemal pochybnosti, že výpoveď maloletej je pravdivá. Maloletá bola podrobená psychologickému vyšetreniu, z ktorého vyplynulo, že mentálna vyspelosť maloletej zodpovedala jej veku, kognitívne schopnosti mala zachované, neboli zistené žiadne povahové sklony klamať, vymýšľať si a zveličovať prežitú udalosť, v dôsledku čoho možno konštatovať, že psychické dispozície poukazujú na všeobecnú vierohodnosť výpovede u maloletej. Okrem toho maloletá Y. C. popísala udalosť svojej matke po návrate domov, ktorá ich reprodukovala ďalej. Matka maloletej K. C. však nebola v nepriateľskom a ani v inom obdobnom negatívnom vzťahu k obžalovanému, preto tu neexistuje žiadny motív, pre ktorý by mala nahovárať svoju maloletú dcéru na takúto výpoveď. Je nelogické, aby matka maloletej učila svoju maloletú dcéru tvrdenia, ktoré sú inak pre jej vek nepochopiteľné a ťažko zapamätateľné. Ostatne, v konaní pred súdom vypovedala maloletá aj po odstupe takmer 12 rokov a na základnú dejovú líniu si pamätala bez bližších detailov, čo podľa názoru odvolacieho súdu preukazuje, že poškodená osobne zažila túto udalosť. Na základe uvedeného preto odvolací súd nepovažoval odvolaciu námietku obžalovaného, ktorou spochybňoval výpoveď maloletej K. P., za opodstatnenú a vyhodnotil ju ako účelové tvrdenie zbaviť sa viny.

Skutok uvedený pod bodom 1/ konajúci súd právne kvalifikoval ako zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1 Tr. zákona, čo zodpovedá zákonu, pretože obžalovaný svojím konaním, keď vyzliekol maloletú a hladkal ju po pohlavných orgánoch, iným spôsobom osobu mladšiu ako pätnásť rokov sexuálne zneužil. Konal pritom v priamom úmysle podľa

§ 15 písm. a) Tr. zákona.

Obžalovaný namietal aj skutkové zistenia uvedené pod bodom 2/ napadnutého rozsudku poukazujúc pritom na závery znaleckého posudku z odboru psychológie, že maloletá G. mohla byť zmanipulovaná svojou matkou a uvádzala tak skutočnosti v jeho neprospech.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu skutkové závery ustálené pod bodom 2/ napadnutého rozsudku majú oporu vo vykonaných dôkazoch a tieto sa opierajú nielen o výpoveď svedkyne V. Y., ale aj o výpoveď maloletej G. K., ktorá vo veci bola riadne vypočutá a obrazovo-zvukový záznam z tohto výsluchu je súčasťou spisu. Z výpovede maloletej vyplýva spôsob sexuálneho násillia obžalovaného voči nej a hoci tomuto konaniu maloletá nerozumela, popísala ho svojej matke I. Y.. Vzhľadom na výhrady obžalovaného uplatňované aj voči tejto svedkyni, ktorá je jeho dcérou, odvolací súd dáva do pozornosti znalecké posúdenie kognitívnych schopností maloletej, ktorá v čase skutku, podľa záverov znalkyne, bola schopná správne vnímať a zapamätať si priebeh skutkového deja, pričom pamäťové schopnosti maloletej boli v tom čase (rozumej v čase po skutku a vyšetrenia) zjavne podpriemerné jej veku. Z toho možno usúdiť, že poškodená základnú dejovú líniu mohla popísať, avšak detaily si nemusela zapamätať a následne ich ani nereprodukovať. O hodnovernosti výpovede maloletej svedčí i to, že maloletá pri vyšetrení nedopĺňala nové detaily, pričom neboli zistené žiadne fenomény, ktoré by svedčili na vymýšľanie maloletej. Ak výpoveď maloletej potvrdzovala napokon aj jej matka, ktorej to maloletá povedala ihneď po skutku, potom niet dôvodu neveriť maloletej, že sa tak skutok stal a spáchal ho obžalovaný.

Uvedené konanie, keď si obžalovaný po vyzlečení seba a maloletej od pása nadol posadil maloletú vnučku na kolená, ktorú si násilím pridržiaval a vkladal jej prst do análneho otvoru, pričom maloletá sa slovne bránila s tým, že ju to bolí, aby ju nechal tak, konajúci súd posúdil ako sexuálne zneužívanie podľa § 201 ods. 1, 2 písm. a), b) Tr. zákona, pretože obžalovaný maloletú sexuálne zneužil a čin spáchal násilím a na blízkej osobe.

Práve kvalifikácia skutku je predmetom odvolania zo strany prokurátora, ktorý sa s ňou nestotožnil, a odvolací súd zastáva názor, že ním uplatňované odvolacie námietky sú opodstatnené.

Odvolací súd na tomto mieste pre lepšie vysvetlenie svojich úvah cituje základné skutkové podstaty oboch zločinov sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1 a sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1 Tr. zákona a uvádza stručnú definíciu pojmu skutkovej podstaty trestného činu, včítane identifikácie jej znakov.

Podľa § 200 ods. 1 Tr. zákona sa zločinu sexuálneho násillia dopustí páchatel' vtedy, ak násilím alebo hrozbou bezprostredného násillia donúti iného k orálnemu styku, análnemu styku alebo k iným sexuálnym praktikám alebo kto na taký čin zneužije jeho bezbrannosť.

Zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1 Tr. zákona je spáchaný páchatel'om vtedy, ak vykoná súlož s osobou mladšou ako pätnásť rokov alebo kto takú osobu iným spôsobom sexuálne zneužije.

Teória trestného práva hmotného má pre skutkovú podstatu trestného činu viac definícií a okrem iného ju definuje aj ako súhrn znakov, ktoré charakterizujú ľudské konanie a jeho následok ako trestný čin. Každá skutková podstata trestného činu má štyri obligatórne znaky a to objekt, objektívnu stránku, subjekt a subjektívnu stránku, na základe ktorých možno protiprávne konanie zaradiť pod tú ktorú skutkovú podstatu trestného činu. Objektom skutkovej podstaty treba rozumieť spoločenské vzťahy a záujmy a hodnoty chránené trestným zákonom, objektívnu stránku tvorí konanie, následok a príčinný vzťah medzi konaním a následkom, subjekt označuje páchatel'a trestného činu a subjektívna stránka je založená na zavinení.

V nadväznosti na uvedené teoretické východiská je potrebné uviesť, že posudzované zločiny sa odlišujú v objekte a v objektívnej stránke, pretože subjekt je všeobecný a subjektívna stránka je založená na úmyslnom zavinení.

Pokiaľ zločin sexuálneho násillia chráni právo človeka slobodne sa rozhodovať o svojom sexuálnom živote, objektom zločinu sexuálneho zneužívania je ochrana mravného a fyzického vývinu detí mladších ako pätnásť rokov pred akýmkoľvek útokom proti ich pohlavnej nedotknuteľnosti.

Podstatný rozdiel medzi oboma zločinmi, čo sa napokon odzrkadľuje aj v objekte, je v objektívnej stránke. Na naplnenie znakov konania uvedeného v objektívnej stránke zločinu sexuálneho násillia vymedzenej zákonom je potrebné použiť násillie, hrozbu bezprostredného násillia alebo zneužitie bezbrannosti a donútiť týmto spôsobom iného k orálnemu styku, análnemu styku alebo k inej sexuálnej praktike. Pri zločine sexuálneho zneužívania pre naplnenie znakov objektívnej stránky je nutné vykonať súlož alebo iným spôsobom sexuálne zneužiť osobu, ktorá je mladšia ako pätnásť rokov. Z uvedeného je teda zrejmé, že objektívna stránka zločinu sexuálneho zneužívania v jej základnej skutkovej podstate neobsahuje násillie a donútenie, ktoré ale sú znakmi objektívnej stránky zločinu sexuálneho násillia.

Pri posudzovaní konania ako trestného činu je potrebné vždy vychádzať z priebehu skutkového deja, ktorý bol dôkazmi ustálený, pretože ten v sebe zahŕňa všetky dokázané okolnosti, za akých sa skutok stal. Iba zo skutkových okolností možno vyvodzovať znaky objektívnej stránky. V prípade, ak niektorú z rozhodných okolností nie je možné podradiť pod žiadny znak objektívnej stránky základnej skutkovej podstaty toho ktorého trestného činu, posudzuje sa, či nenapĺňa kvalifikačný znak, ktorý podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby.

V prerokúvanom prípade to znamená, že pokiaľ obžalovaný za použitia násillia donútil inú osobu k inej sexuálnej praktike na uspokojenie svojich sexuálnych túžob, toto jeho konanie sa podradí pod tú základnú skutkovú podstatu trestného činu, ktorá obsahuje znak v objektívnej stránke „násillím donútil“ a tou je zločin sexuálneho násillia. Skutočnosť, že obeťou bola osoba mladšia ako 15 rokov, mohla podmieniť úvahy konajúceho súdu k zmene právneho posúdenia skutku pri hodnotení, o aký zločin ide. Vek maloletej ako aj skutočnosť, že išlo o vnučku obžalovaného, sú už len ďalšími kvalifikačnými znakmi podľa § 139 ods. 1 písm. a), c) Tr. zákona, ktoré podmieňujú použitie vyššej trestnej sadzby podľa § 200 ods. 2 písm. b) Tr. zákona. Objektívna stránka základnej skutkovej podstaty zločinu sexuálneho zneužívania neobsahuje totiž znak násillím donútil, hoci násillie je posudzované ako závažnejší spôsob konania, teda je kvalifikačným momentom podľa § 138 písm. d) Tr. zákona. Absencia znakov „násillím donútil“ či už v objektívnej stránke základnej skutkovej podstaty zločinu sexuálneho zneužívania alebo v jeho kvalifikovanej skutkovej podstate neumožňovala konanie obžalovaného v bode 2/ napadnutého rozsudku právne posúdiť práve ako zločin sexuálneho zneužívania.

Po zistení nesprávnej právnej kvalifikácie skutku 2/ odvolací súd na podklade odvolania prokurátora podaného v neprospech obžalovaného zrušil napadnutý rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 3 Tr. poriadku len v časti, ktorým bol obžalovaný uznaný vinným v bode 2/ zo zločinu sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, 2 písm. a), b) Tr. zákona a naň nadväzujúce výroky o treste a náhrade škody. Vzhľadom k tomu, že skutkový stav bol zistený správne, odvolací súd mal podklad pre rozhodnutie vo veci a preto postupoval podľa § 322 ods. 3 Tr. poriadku. V zmysle vyslovených právnych úvah obžalovaného uznal vinným v skutku 2/ zo zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, 2 písm. b) Tr. zákona s poukazaním na ustanovenie § 139 ods. 1 písm. a), c) Tr. zákona, keďže poškodená bola v čase spáchania skutku dieťaťom a blízkou osobou obžalovanému (§ 127 ods. 1, 4 Tr. zákona).

Následne odvolací súd rozhodoval o uložení trestu za spáchané zločiny. Vychádzal pritom z účelu trestu vymedzeného v § 34 ods. 1 Tr. zákona a súčasne prihliadal aj na všetky kritéria stanovené v § 34 ods. 4 Tr. zákona.

Aj keď došlo k sprísneniu právnej kvalifikácie skutku 2/, dolná hranica trestnej sadzby za uvedený zločin zostala rovnaká a to 7 rokov. Zvýšila sa iba horná hranica trestnej sadzby z 12 rokov na 15 rokov. Odvolací súd v zhode s konajúcim súdom nezistil žiadne poľahčujúce okolnosti a pokiaľ ide o priťažujúce okolnosti, žiadnu z nich mu nemohol priznať, pretože by ho dostal do nepriaznivejšieho postavenia vo vzťahu k rozsudku zo dňa 20.11.2014, ktorý bol zrušený iba na podklade odvolania obžalovaného uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5To/27/2015 zo dňa 15.12.2015. Týmto rozsudkom po uznaní viny podľa obžaloby bol obžalovanému uložený podľa § 200 ods. 2 Tr. zákona s použitím § 41 ods. 1 Tr. zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7,5 roka, pre výkon ktorého bol zaradený podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zákona do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, a súčasne mu bolo podľa § 73 ods. 2 písm. b) Tr. zákona uložené aj ochranné sexuologické liečenie ústavnou formou.

Pri nepriznaní pohľadujúcich a priťažujúcich okolností odvolací súd ukladal obžalovanému trest podľa najprísnejšie trestného zločinu, ktorým je sexuálne násilie podľa § 200 ods. 1, 2 písm. a), b) Tr. zákona, a zákon zaň ustanovuje sankciu odňatia slobody s trestnou sadzbou od 7 rokov do 15 rokov. Vzhľadom k tomu, že trest sa ukladal po uplynutí 14 rokov od spáchania prvého skutku a 10 rokov od spáchania druhého skutku, pričom obžalovaný sa minimálnym spôsobom podieľal na predĺžení trestného konania svojou neúčastou na hlavnom pojednávaní, odvolací súd v zhode s konajúcim súdom túto okolnosť vyhodnotil ako mimoriadnu okolnosť prípadu, pretože vec obžalovaného nebola rozhodnutá v primeranej lehote bez zbytočných prieťahov. Ak prokurátor namieta, že dĺžka trvania trestného konania nemôže sama osebe znamenať splnenie podmienok pre aplikáciu zmierňovacieho ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zákona, táto námietka je z jeho strany neopodstatnenou, pretože súdna prax ustálila, že „medzi okolnosťami prípadu podľa osobitného zmierňovacieho ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zákona patrí aj neprerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ak nie sú prieťahy zavinené obvineným“, čo plynie z rozhodnutia NS SR sp. zn. 2Tdo/76/2015 publikovaného v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR pod č. R 46/2017.

Práve pre dobu trvania trestného konania, ktorá je nezvyčajne a neobvykle dlhou v prípade prerokovania dvoch skutkov, ktorých dokazovanie a právne posúdenie nebolo obzvlášť náročné, aj odvolací súd uzavrel, že účel trestu, ktorý mal nasledovať v krátkej dobe po spáchaní skutkov, sa nenaplní zákonom predpokladaným spôsobom a preto aplikoval pri ukladaní trestu zmierňovacie ustanovenie § 39 ods. 1 Tr. zákona. Ďalšou skutočnosťou, ktorá bola posudzovaná pri ukladaní trestu, je vek obžalovaného v čase ukladania trestu, ten je 76 rokov, a tiež predchádzajúci život obžalovaného pred spáchaním skutkov. Z odpisu registra trestov totiž vyplýva, že obžalovaný sa skutku spáchaného v roku 2006 dopustil po uplynutí 3 rokov po výkone trestu odňatia slobody vo výmere 8 rokov za taký istý trestný čin. Obžalovaný bol totiž rozsudkom Okresného súdu Poprad sp. zn. 5T/128/1995 zo dňa 01.06.1995 uznaný vinným z trestného činu pohlavného zneužívania podľa § 242 ods. 1, 2 Tr. zákona a z trestného činu súlože medzi príbuznými podľa § 245 Tr. zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov, ktorý vykonal dňa 22.02.2003. Pri rozhodovaní o výmere trestu odňatia slobody odvolací súd prihliadal aj na to, že v teraz prerokúvanom prípade došlo k spáchaniu zločinu sexuálneho násillia ako obdobného trestného činu k sexuálnemu zneužívaniu opakovane v poradí po štvrtý krát a zločin sexuálneho zneužívania bol obžalovaným spáchaný ako piaty v poradí. Už v roku 1984 sa obžalovaný dopustil protiprávneho konania posúdeného ako trestný čin pohlavného zneužívania, ktorý bol neskôr premenovaný na sexuálne zneužívanie, na toto odsúdenie sa však hľadí ako keby nebol odsúdený, avšak v roku 1987 bol Okresným súdom Poprad taktiež odsúdený rozsudkom sp. zn. 3T/891/1987 zo dňa 15.10.1987 za trestný čin pohlavného zneužívania podľa § 242 ods. 1 Tr. zákona k trestu odňatia slobody vo výmere 4 roky, ktorý vykonal dňom 22.05.1990 po jeho zmiernení amnestiou z 01.01.1990.

Vychádzajúc z týchto zistení odvolací súd dospel k záveru, že aj napriek dlhšie trvajúcej trestnému stíhaniu je nutné obžalovanému práve so zreteľom na recidívu obžalovaného uložiť mu trest odňatia slobody v dolnej polovici trestnej sadzby. Za primeraný k všetkým okolnostiam prípadu považoval uloženie trestu odňatia slobody vo výmere 4 rokov, pre výkon ktorého ho zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia podľa § 48 ods. 4 Tr. zákona nielen s ohľadom na dobu, ktorá uplynula od spáchania skutku, ale aj z dôvodu dodržania zásady zákazu zmeny postavenia obžalovaného k horšiemu. Predchádzajúcim rozsudkom bol obžalovaný zaradený pre výkon trestu odňatia slobody podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zákona do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, hoci boli splnené podmienky pre výkon trestu zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zákona, keďže obžalovaný bol v posledných desiatich rokoch pred spáchaním oboch skutkov bol vo výkone trestu odňatia slobody za úmyselný trestný čin, ktorý vykonal 22.02.2003.

Odvolací súd na rozdiel od konajúceho súdu dospel k záveru, že so zreteľom na závery znaleckého posúdenia obžalovaného a diagnostikovaných deviacíu vo forme pedofílie, opakovanú trestnú činnosť, pri ktorej obeťami sú maloleté dievčatá, je potrebné obžalovanému uložiť ochranné sexuologické liečenie ambulantnou formou, aj napriek veku obžalovaného. Dôvodom pre takýto postup bolo vyjadrenie znalkyne, že vekom sa intenzita sexuálnej naliehavosti iba znižuje a menšinové sexuálne systémy, kam sa zaraďuje aj zistená deviacia obžalovaného, sú vrodené a nevymiznú. Uvedené úvahy viedli súd k uloženiu ochranného sexuálneho liečenia ambulantnou formou, v rámci ktorého by mal obžalovaný získať náhľad a akýsi manuál na ovládanie svojich túžob.

S poukázaním na vyššie rozvedené zistenia, úvahy z nich plynúce a vyslovené skutkové a právne závery odvolací súd čiastočne vyhovel odvolaniu prokurátora a keďže nezistil dôvody na zmenu napadnutého rozsudku v prospech obžalovaného, odvolanie ako nedôvodné podľa § 319 Tr. poriadku zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.